

~~20 Ağustos 67~~

7 Eylül yayın

(Büyükle)

Sevgili dinleyiciler, bu yayınıımızda Oktobr Devriminin 50-inci yılına hasrettiğimiz özel programımızı dinliyeceksiniz.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

BÜYÜK OKTOBR SOSYALİST DEVRİMİNİN 50.YILINA DOĞRU

Bugün dünyanın dört bucağındaki, ilerici insanlık, dünyanın gi-
dişatını kökten değiştiren bu büyük devriminin 50. yılına hazırla-
nıyor. Bunun nedenleri açıktır. Ekim Devrimi dünyada, ezilen insa-
lara, sömürülen milyonlara kurtuluş ^{yolunu} gösterdi. Ekim Devrimi, kapi-
talizme ağır bir darbe indirdi, onu temelinden sarstı, dünyayı sarar
zincirini kopardı. Dünya emekçilerinin gözünde kapitalizmin ebediyet
varolacağı efsanesini de yıktı. Köhnemiş, bunalımdan bunalıma sürül-
lenen ~~sürüklenen~~, soyguncu, harpçi kapitalist düzenin yerine, barışçı,
sosyalist adalet düzeninin kurulabileceğini ve bu düzenin insanın
insana kulluğunu mezara gömdüğünü gösterdi.

Büyük Ekim Devrimi zaferinin dünya kapitalizminde açtığı g-
gedik, İkinci Dünya Harbinden sonra yapılan sosyalist devrimlerle
alabildiğine genişlemiştir. Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist

lkeler bugün kapitalizme ve emperyalizme karşı yürüttükleri savaşlarda milletlerarası proletaryanın ve bütün emekçilerin en büyük ilham kaynağıdır.Büyük Oktobrun evrensel tarihi önemi,bu devrimin büyüklüğü de işte bundadır.Bunun içindir ki, bugün barıştan yana, milli bağımsızlıktan,özgürlük ve demokrasiden, insanlık haklarının korunmasından yana, sosyal-adaletten yana, milli kurtuluş,devrimci savaşlar yürüten bütün milletler,bütün anti-emperyalist gçler, insanlığın yaşantısını her yönden etkiliyen bu büyük tarihi günü, kendi öz bayramları, kendi öz devrim günü olarak kutlamağa hazırlanıyorlar.

Ülkemizin bütün ilerici,demokratik gçleri,bağımsızlık,savaşının zgr,barışsever Türkiye uğrunda savaşanların en ön saflarında sıralanan işçi sınıfı,bu büyük günün,ülkemiz olaylarını çok yönlü etkiliyen Büyük Oktobrun önemini bugün çok daha iyi anlıyorlar.

Türkiye

Türkiyenin emekçileri,Türk devrimcileri bu büyük tarihe karşı ilgisiz kalamazlar.Türkiye Milli Kurtuluş Hareketi (1919-1923) Büyük Oktobr Devriminden en büyük yardımı gördü.Emekçilerimiz,memleketimizi işgal eden devletlerin Türkiyemizden kovulmasında, askeri ve teknik yardımı,Oktobrun kurduğu ilk sosyalist devletten,Sovyet Rusyadan aldı. Bir millet olarak,emperyalizme karşı ölüm kalım savaşı yürütürken,emperyalistler Türkiyemizi haritadan silmek isterken,yürüttüğümüz Milli Kurtuluş,bağımsızlık savaşında,Büyük Oktobrun devrimci hükümetine, Karadan ve denizden büyük komşumuz Sovyet Rusya'ya güveniyorduk.

Memleketimizin ilk büyük tesisleri,Kayseri ve Nazilli kombinaları Sovyet uzmanları ve sovyet yardımıyla kuruldu.

Atatürkün "kara gün dostumuz" dediği Sovyetler Birliği Türkiyenin meselelerini her zaman doğru anlamış ve memleketimize dost dini uzatmış,kaşdeş yardımını hiçbir zaman esirgememiştir.

Türk halkı unutmamıştır.

Sovyetler Birliği Milli Kurtuluş yıllarında olduğu gibi bugünde Türkiye'mizin gelişmesine yardımcı etmektedir. Sovyetler Birliğinin kuracağı 7 dev tesis, Türk-Sovyet dostluğunun her zaman ısıldayan meş'aleleri olacaktır.

Türkiye ile Sovyet Birliği arasındaki dostluk, işbirliği ve karşılıklı yardımlaşma, bu iki memleketin emperyalist saldırganlarına karşı yürüttükleri çetin savaş yıllarında doğmuş ve gelişmiştir. Türk-Sovyet dostluğunun temelleri, Rusyada Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin üstün gelmesi ve ilk defa olarak dünyanın bu bölgesinde,

işçi-köylü iktidarının kurulmasıyla atılmıştır.

Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi ülkemiz olaylarını birçok yönlerden etkilemiş, Türk-Sovyet ~~ix~~ ilişkilerimiz tarihinde en parlak devreyi açmıştır.

Bu devrede iki ülkenin de, iki halkın da ortak bir düşmanı vardı. Bu düşman emperyalizmdi. Emperyalistler bir yandan Rusyada Sosyalist devrimini boğmak isterken, öte yandan da Türkiyeyi egmen bir devlet olarak ortadan kaldırmak istiyorlardı. Sovyet Rusya, bir işçi köylü devleti olarak, Türk halkına paha biçilmez yardımlarda bulundu, Türk halkının Milli Kurtuluş Hareketini var kuvvetiyle destekledi, Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti Halk Komiserleri Şurasının (Bakanlar Kurulu) Rusya ve Doğudaki emekçi müslümanlara hitaben 7 Aralık 1917 de yayınladığı özel Bildiride şunları okuyoruz:

"Sovyet Cumhuriyeti, işçilerin ve köylülerin devleti olarak,

çalışık

~~16~~

çarlık Rusyanın saldırgan emellerini reddetmiştir. Size esareti, Rusya ve onun devrimci hükümeti değil, vahşi istilacılar hazırlıyor. Bu sanavarlara karşı harekete geçin, memleketlerinizi "sömürge" haline getirmek isteyenlere idareden el çektirin, Memleketinizin efendisi olun. Şimdi harb ve sefalet, eski dünyanın temellerini sarstığı bütün dünya esaretçi emperyalistlerden nefret ettiği, her nefret kıvılcımının bir devrim alevine döndüğü, hattâ yabancı esareti altında ezilen Hint müslümanları bile kendi esaretçilerine karşı ayaklandıkları bir sırada, bu duruma daha fazla dayanılmamalıdır. Zaman kaybetmeden memleketinizin asırlık esaretçilerini sırtınızdan atın, onların, ocaklarınızı daha fazla soyup, yağına etmelerine, müsaade etmeyin. Siz hayatınızı, kendi anlayışlarınıza, kendi usullerinize göre kurmalısınız. Buna hakkınız var; çünkü kaderiniz kendi elinizdedir. Sebat ve azimle, namuslu ve demokratik bir barışa doğru yürüyelim!"

Bayraklarımızda biz, zulüm altında ezilen bütün milletlerin kurtuluşunu, özgürlüğünü taşıyoruz.

1919 Yılı Eylül ayında Sovyet hükümeti yeniden ve bu defa özel olarak Türk işçi ve köylülerine hitap ediyordu. Sovyet hükümetinin, Türk milletine karşı beslediği sevgi hislerini gösteren bu Bildiri-
de şunlar yazılıdır: "Rusya işçi-köylü hükümeti, ezici dünya kapita-
lizmine karşı egemenlik uğrunda yürüttükleri mücadelede bütün ezi-
len milletlere yardım edecek; umumiyetle ve özel olarak İran ve
Türkiye ile ilgili hiçbir gizli antlaşmayı tanımıyacaktır."

Sovyet cumhuriyeti, 16 Mart 1921 de Moskovada iki memleket
arasında imzalanan dostluk ve kardeşlik anlaşmasıyla Türkiyeyi tanı-
yan ilk devlet oldu. Bu antlaşma, yeni Türkiyenin askeri-siyasi ve
iktisadi kudretinin sağlamlaşmasında ve gelişmesinde kati bir rol
oynadı.

Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin bir meyvası olan bu antlaşma Türkiyenin durumunu, o zamana kadar herhangi iki devlet arasında mevcut olan ilişkilerden prensipçe farklı olarak yeni ilişkilerle sağlamlaştırdı.

Oktobr Devrimi ^{yalnız} milli kurtuluş, bağımsızlık hareketini, değil sonradan da Cumhuriyet yıllarında ülkenin ekonomik gelişmesine yardım etti. Türk Komünistleri, ~~Büyük~~ Büyük Oktobr Devriminin özelliği le Türkiye için olan önemini çok doğru olarak değerlendirdiler. TKP-nin kurucusu Mustafa Suphi, asker yığınları ve halk arasında büyük yankılar uyandıran ^{Ekim 1918 de} "Yeni Dünya" gazetesinde yayınladığı yazısında Oktobr Devrimini şu sözleriyle dile getiriyordu:

"Yoldaş, bir dakika dur ve şu kırmızı yıldıza bak. Bu kırmızı yıldızın ne demek olduğunu biliyormusuz? Dinle öyleyse. Bu kırmızı yıldız işçilerin köylülerin ve fakir şehir halkının kurtarıcısı Kırmızı

Ordunun işaretidir. Bu Kızıl Yıldız üzerindeki Orak ve çekici görüyormusun? Bu ne demektir, biliyormusun? Orak ve çekiç, işçilerle köylülerin birleştiğini, onların, hürriyet yolunda, topraklarını, işçi ve köylü şuralarını (Sovyetleri), sosyalist Vatanlarını, düşmanlardan, sömürücülerden, büyük toprak sahiplerinden, ağalardan ve benzeri geriçilerden korumak için savaşa kalktıklarını gösterir.

Yoldaş! Sen kimin, dost, kimin de düşman olduğunu biliyormusun! Sen, seni, sultanların, derebeylerinin, büyük toprak ağalarının paşa ve beylerin esaretinden kimin kurtardığını, ve seni kimi koruduğunu bilmelisin! Seni kurtaranlar, senin kardeşlerindir, İnkılâpçı Kızıl Ordu ya giren işçiler, köylülerdir.

Türkiyenin bağımsızlık savaşında ve daha sonraki gelişmesinde Sosyalist Devriminin varlığını, önemini, kavrayan Atatürk, Büyük Ekimbr Sosyalist Devriminin, Sovyet yardımını doğru, ve Türkiyenin

bağımsızlığa kavuşması, daha sonraki gelişmesi açısından da olumlu yönde değerlendirdi. 23 Haziran 1919-da Erzurum Kongresinin açılışında M.Kemal bu durumu belirterek şöyle dedi: "Rus halkı, emperyalizmin dünya hâkimiyeti politikasına bir millet olarak bütün gücüyle karşı çıktı. Halk yığınları memleketlerinin efendisi oldular ve şimdi emperyalistlerin saldırısına uğrayan haklara da yardım ediyorlar."

Türk-Sovyet dostluğuna Atatürk zamanında doğru yön verilmişti. Bu dostluk Türkiye'nin bağımsızlığını korumasında, ekonomik gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Lenin-Atatürk devrinin dostluk ilişkileri her iki ülkenin de menfaetine uygunu. M.Kemal, Türk halk yığınlarının sevgi ve sempatisini dile getirerek 29 Kasım 1920'de Sovyet hükümetine gönderdiği bir mesajda şu satırları yazıyordu: "Siz Türk halkının

-2-

Rus halkına duyduğu iyi hisleri ve hayranlığı bildirmekle bahtiyarım. Rus halkı yalnız kendi esaret zincirlerini kırmakla yetinmiyere bütün dünyanın kurtulması için iki yıldan fazla bir zamandır savaş yürütüyor. Rus halkı, ezginin, sefâletin yeryüzünden ~~kay~~ kalkması için görülmemiş acılara katlanmıştır. Milletimiz Rus halkının bütün dünyanın kurtuluşu uğrunda yaptığı fedakârlığın azametini tamamen takdir ~~et~~ ediyor. Sovyet Rusyanın Avrupa ve Asya emekçileri arasında kazandığı büyük manevi nüfuz ve müslüman halklarının Rus halkına beslediği sevgi ve hürmet, Türk-Rus dostluğunun, şimdiye kadar esaret altında bulunan milletlerin Batılı emperyalistlere karşı birleşmeleri için kâfi gelen ~~bir~~ bir emil olduğuna güveniyor.

Sovyetler Birliği milletlerarası ilişkilerde uyguladığı dış politikasında, Leninci barışsever politikasında halkların toprak bütünlüğüne hürmet gösterdiğini, az gelişmiş ülkelerle yardıma ko-

tuğunu, dünya barışını korumak için büyük çabalar gösterdiğini 50 yıllık gelişmesinde bütün dünyaya ispatlamıştır.

Sovyetler Birliği Türk halkının dostu olduğunu, Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında dostluk ilişkilerinin kurulmasından yana olduğunu da ispatlamıştır. Emperyalistler, baş düşman, gericiler bu dostluğa karşıdırlar. Türkiyeyi kışkaçlarına daha iyi geçirebilmek için büyük komşusu "kara gün dostu" Sovyetler Birliğinden koparıp ayırmak için her şeye başvuruyorlar. Oktobrla doğan, Oktobrun ülkeleriyle her zaman için bağlanan işçi sınıfının savaşkan öncüsü. Türkiye Komünist Partisi, Türk komünistleri emekçi yığınlarına, seslenerek, büyük komşumuzdan Sovyetler Birliğinden uzaklaşmanın emperyalizmin, baş düşmanın pençesine düşmek olduğunu, bu uzaklaşma ile atbaşgiderel anti-komünizm histerisine ekonomik ve politik bağımsızlığımıza ağır darbeler indirdiğini ⁺ Türk halkına duyurarak, ülkemizin bütün ilerici,

Beş

demokratik,devrimci güçlerini zaman zaman uyarmış,halkımızı Büyük
Oktobrun getirdiği bağımsızlığımızın ve ekonomik gelişmemizin
garantisi olan Türk-Sovyet dostluğunu göz bebeği gibi korumaya,
bu dostluğu daha da geliştirmeye çağırmıştır.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI